

Monumentnummer*: 526558

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82748/24

Woonplaats* **Evertsoord** Gemeente* **Horst aan de Maas** Provincie* **Limburg**

Locatiennaam **Sevenum** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Sevenum	M			41
Sevenum	M			1

Omschrijving**

Inleiding

Toen in 1937 was besloten om de Peel-Raamstelling ook noordelijk van het moeilijk begaanbare en gemakkelijk op de accessen te verdedigen Peelgebied tussen Deurne en Weert door te trekken, werd, geheel in de geest van de tijd, besloten dat allereerst de verdediging tegen pantserwagens en tanks van belang was. Daartoe was de aanleg van een anti-tankgracht noodzakelijk, waarvan het tracé in 1937 verkend werd. Deze ANTI-TANKGRACHT, toentertijd bekend als het Defensiekanaal, thans Peelkanaal, werd door de Nederlandsche Heidemij en de Grontmij aangelegd in 1939. Daar de gracht ook tot doel had de waterhuishouding in de agrarische streek te verbeteren, was het mogelijk het kanaal in het kader van de werkverschaffing met inzet van veel werkelozen te graven. Het tracé van de gracht werd deels bepaald door de reeds bestaande ontginningen, de waterhuishoudkundige eisen en voorts was het verkrijgen van een zo gunstig mogelijk schootsveld een element waarmee rekening moest worden gehouden.

Het Defensie- of Peelkanaal komt bij het acces van Griendtsveen op Horsters grondgebied, maar splitst zich daar direct in drie (oudere, 19e eeuwse) veenontginningskanalen: de Helenavaart, Kanaal van Deurne en Griendtsveenkanaal. De verbinding tussen het Defensie- of Peelkanaal ten noorden van het acces en de 'kanalenvork' ten zuiden van het acces, is pas na 1940 tot stand gekomen. Ten zuiden van het acces is ook is nog een stuk Defensiekanaal welke haaks ligt op het Griendtsveenkanaal en min of meer parallel loopt met de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Helenaart. Aan dit zuidelijke stukje anti-tankgracht zijn echter geen kazematten opgesteld. De gracht heeft op Horsters grondgebied een lengte van bijna drie kilometer.

Omschrijving

De gracht loopt verder op Sevenums grondgebied, alwaar tussen de gemeentegrens in het noorden en de Kerkuilenweg in het zuiden nog een kleine twee kilometer gracht is te vinden. Het kanaal heeft (oorspronkelijk) een breedte van tien meter en een diepte van 1,8 meter.

Waardering

De anti-tankgracht, Defensiekanaal of Peelkanaal genaamd, is van algemeen belang en heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in het aanpassen van de waterhuishouding voor militaire doeleinden. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

De anti-tankgracht heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De anti-tankgracht heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het Defensiekanaal. De anti-tankgracht is nog nagenoeg compleet en ongeschonden en daarbij is het als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Gracht (B)

Functie

Defensiekanaal(B)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument